

NÉPNEVELŐ

A KATHOLIKUS TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden vasárnap. — Előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona, egyes szám ára 30 fillér. — Szerkesztőség: Budapest, Szentkirályi-utca 28. szám. — Telefon: 52—31. — Kéziratokat nem küldünk vissza.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
EMBER KÁROLY
SEGÉDSZERKESZTŐ:
WOHLMUTH ERNŐ
KIADÓTULAJDONOS:
SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

Megkapja e lapot minden katolikus népoktatási intézet egy példányban ingyen. Ily kérelmek az egyházmegyei főtanfelügyelőség útján intézendők a Szent-István-Társulat igazgatóságához, Budapest, Szentkirályi-utca 28.

Értesítés.

A «Népnevelő»-t kiadó Szent-István-Társulat igazgatósága — tekintettel a háborús viszonyok által teremtett nyomdai nehézségekre — lapunkat újabb intézkedésig kéthetenként jelenteti meg. Erre a körülményre tisztelettel felhívjuk a tanítói állásokat pályázató iskolai hatóságok szíves figyelmét. A szerkesztőség.

A kántortanítók helyettesítése.

A hadbavonult kántortanítók kántori teendőinek helyettesítése ügyében igen sok kérdést és panaszt intéznek az Országos Kath. Tanügyi Tanácsnak hadbavonult tanítókat segítő Bizottságához.

Ez a körülmény arra kötelez, hogy a méltányosság nemes érzelmére is hivatkozva, a következőket elmondjuk.

A háború legkezdetén az Országos Kath. Tanügyi Tanács a nagyméltóságú püspöki karhoz memorandumot intézett, melyben kérelmezte a hadbavonult tanítók és kántortanítók helyettesítési és ezzel kapcsolatosan az otthonmaradt családtagok ellátására vonatkozó ügyeinek egyetemes elintézését.

Csernoch János bibornok-hercegprimás Ő főmagassága és az egyházmegyéek főpásztorai késelelem nélkül megtették e tárgyban főpásztori intézkedéseiket. Az egyházmegyei körözüvények részletesen intézkedtek a hadbavonult kántortanítók és tanítók tanítói és kántori teendőinek ellátásáról, valamint fizetésüknek az otthonmaradt családtagok javára történő kiutalásáról is. A bibornok-hercegprimás az ő atyai jószágával még aziránt is eljár, hogy miniszteri intézkedés tételesség a hitfelekezeti tanítók államsegélyének zavartalan kiutalása iránt, nehogy a királyért, a házáért harctéren küzdő tanító otthonhagyott övéi nyomorogjanak.

A vallás- és közoktatásügyi minisztérium sem késett intézkedésével. Megjelent az 120,000 1914. számú rendelet a hadbavonult tanítók tanítói járandóságának kiutalása tárgyában.

Ennek a rendeletnek II. 2. §. f) pontja azonban megszabja, hogy az 1913. évi 17. törvény-cikk értelmében a tanítói fizetés kiegészítésére szolgáló kántori jövedelem a kántor helyettesének díjazására le nem foglalható.

Az 1000 koronáig kiegészítő tanítói fizetésen felüli kántori jövedelemnek 1000 K. felüli részét azonban a fenntartó elvonhatja a helyettes kántor díjazására.

Ebből ered azután, hogy itt-ott nehézségek merülnek fel.

A nagyméltóságú püspöki kar kívánsága az volt, hogy a kántorok helyettesítése olyképen történjék, hogy a hadbavonult kántortanító családja megkapja az állandó kántori javadalmakat s a helyettes csak a stólára tartson igényt.

Ahol több tanító van, ott a hitközség rendszeren úgy alkalmazza az osztálytanítót, hogy a kántort akadályoztatása esetében díjtalanul helyettesíteni köteles. Ez esetben a helyettesítés nehézséget nem is okozhat; ott pedig, ahol ily rendelkezés nincs, a hadba nem vonult egyik tanító hazafias kötelességből vállalkozik a harctéren küzdő kántortanító kántori teendőinek ellátására.

A kántortanító családjától nem vonja el az 1000 kor. törzsfizetés kiegészítésén felüli állandó kántori jövedelmet, mert csak a stólára lehet igénye.

Ez szép, nemes és kollégialis eljárás.

Ezt a méltányosságot kérjük tanítóvérünkötől a harcban küzdő kántortanítók nevében.

Ember Károly

A háború és az iskola.

Irta: Mihalicska János.

A magyar nemzetnek, amióta e földet birtokába vette és itt állandóan letelepedett, mindenkor az volt a főtörekvése, hogy békében éljen, nyugodtan fejlődjön és fejlessze kulturális és gazdasági erőit. Sajnos azonban, hogy ezen csöndes munkásságában irigy ellenségeitől megzavartatván, de sokszor volt kénytelen hazája védelmére kelni. Valóban úgy voltunk, mint a régi Róma alapítói, hogy egyik karrunkkal védekezni, a másikkal alkotni voltunk kénytelenek.

Idezzük csak magunk elé a magyar állami élet történetének ezer évet és szemeink előtt lebeg a tiszázados nehéz küzdelmek hosszú láncolata. Alig, hogy egyik csapás után erőhöz jutottunk, máris újat kellett ki-
védenünk. Így volt ez mindmáig. Békében éltünk, dolgoztunk hazánk javára, hogy boldog legyen a nemzet minden fia. Tiszteltük mindenki jogát, megbecsültük minden honpolgárt. Szomszédainkat nem bántottuk, idegen terület után nem ahítottunk. De amikor békés életünket a folytonos támadások megzavarták, sőt a trón várományosa hitvesével együtt adozatul esett ellenségeink gaz tetteinek, akkor talpra állt a magyar nemzet és harsogta: Ne bántsd a magyart! — A küzdelem folyik a magyar nemzet igazáért, azért, hogy ország-világ lássa és tudja, hogy a magyar megvédi hazáját, hogy biztosítani tudja a hon jövőjét. Nincs kétség az iránt, hogy igazságos győzelmünk győzedelmeskedni fog az egész vonalon és a küzdelemmel megvetjük a jövő boldog Magyarország alapjait.

Tudvalevő, hogy a nagy események mely benyomással vannak az ember gondolkozására és érzelmeire. Bizonyos, hogy egyes megrendítő események az embert egész lényében megváltoztatni képesek. A családi életben előforduló haláleset vagy egyéb katasztrófa sok esetben más irányt ad addigvaló felfogásunk, gondolatirányunknak és érzesünknek. A nagy, egész belső lényünket mozgásba hozó és uráló eseményekben rejlt ezen hatást föl kell használnunk a most folyó háborúból is iskolai nevelőtársainkban. Nagyon helyes az a pedagógiai elv, hogy az iskolát minél közelebb kell hozni az élethez, hiszen az iskolának a való élet számára kell nevelnie az ifjúságot, hogy ott helyét megállja. Hogy ez így legyen, azért az élet nagy eseményeinek erkölcsi vonatkozásait és azoknak nevelőhatását be kell vinnünk az iskolába is. Természetesen a legnagyobb tapintatossággal és csakis azon célzattal, hogy általuk nevelően hassunk tanulóinkra, szívüket nemesítsük, lelküket a jóval, fölemelvel betöltsük.

Megható a mostani háborúban megnyilvánuló vallásos szellem és az Istenben vetett hitnek, bizalomnak és megsegítésnek az érzése. Bizunk az igazságot osztó Istenben, hogy megáldja fegyvereinket, mert Ő, az *Igazság*, a bűnt megtörles nélkül nem hagyhatja. A háború nagy magrázkódtatásaiból szinte reng a föld, a halálnak még sohasem volt oly bő aratása, a könnyek árja kiapadhatatlan; szivetrázó az özvegyek és árvák bánata. Mily természetes, hogy ezen reánk nehezede súlyos viszonyok között jobban, mint bármikor, érezzük az Isten megsegítésének a szükségességét. Most azok is, akik tudásukban, haladásukban elbizakodva elpartoltak mindentől, ami az Istennel és a vallással összefüggésben van: megtöltik a templomokat. Igen; most az *Isten* szót azok is ajkakra veszik, akik eddig káromolták. Én a borzalmas háborúban a békét máris látom. Azt a békét, amely az annyit szenvedő emberiséget kibékíti Istenevel, hogy azután jobb, nemesebb, erkölcsösebb, szóval emberhez méltóbb legyen. Nekünk, akik iskoláinkban a vallás-erkölcsös nevelést szolgáljuk, nagy elégtételünk a hit- és vallásbeli felbuzdulásnak ezen általános megnyilvánulása. Erősítsen meg ez abban a tudatunkban, hogy helyesen akkor járunk el, az ember boldogításán leginkább munkálkodunk akkor, ha a reánk bizottakat bensőséges, vallásos szellemben neveljük.

Élesszük tehát a tanulóinkban azt a hitet, azt a bizalmat, hogy igazságos ügyünkben velünk van az Isten

és az ő segítségével az óhajtott célhoz, sikerhez jutunk. Miután pedig az érzelem cselekvés által erősödik, mondjunk naponként imát fegyvereink győzelméért, harcoló hőseinkért, a hazáért és királyáért.

Meg kell értetnünk tanítványainkkal a jelen küzdelem okát és célját. Az ok az, hogy ellenségeink nem hagytak békében dolgozni. Áskálódtak ellenünk, zavartak csendes munkáságunkban, hogy meg ne erősödjünk. Ugy bántak velünk, mint a gonosz szomszéd, aki folyton keresi az ürügyet, hogy belénk kössön. Lábatlankodik, utunkba áll, sérteget, végre pedig életünkre is tör, hogy házunk tájéka az övé legyen. Az okosság parancsolja, hogy egyideig nyugodtan tűrjük a rossz szomszéd viselkedését, hogy időt engedjünk neki a jobb belátásra. Sőt megértjük vele bűnös eljárásának szomorú következtéseit. De ha ez mitsem használ és már ránk is tör, akkor védenünk kell magunkat, akkor oltalmaznunk kell anyánkat, gyermekeinket, házunkat, jószágunkat. Vitéz katonáink, a ti édesatyáitok, így védenek benneteket, anyátokat, lakástokat, hogy az ellenség benneteket, mindeneteket el ne pusztítsa. Azt akarjuk harcunkkal elérni, hogy békében élhessünk, hogy titeket senki ne bántasson, hogy édes szüleitekkel boldogan éljete. Vitéz katonáink minket, mindannyiunkat védelmezik, akik szép hazánkban, Magyarországon lakunk, akiknek itt lakásunk, házunk, földünk van. És ki ne szeretné gyermekeit és mindazt, amit hosszú, nehéz munkával megszerzett! Lássátok, édes gyermekeim, ez a *szeretet* vitte harcba édesatyátokat. Ez teszi erőssé, bátorra ot és harcoló vitéz társait. A magyar hazaért küzdenek ők, hogy ti, ha felnöttök, békében, boldogan itt élhessetek.

Itt értessük meg a gyermekkel, miért kellett a fegyverhez nyúlunk, hogy ügyünk igazságáról meggyőzzük őket, hogy belassak, hogy érettük, mindnyájunkért folyik a véres tusa. Bele kell őket is vonni a *nemzeti közérzésbe*, hogy ők is részesei legyenek annak a hatásnak, amit a háború most reánk gyakorol.

Az ember értékét annak erkölcsé teszi. Az erkölcsi jellem, az erkölcsi felfogás összes cselekedeteinkben, ez az, ami az embert a legmagasabbra emeli. Megcsodáljuk a tudós zsenialitását, halasak vagyunk az emberiség nagy jöltevei iránt, de meghatnak, bensőkben megindítanak és ami a fő, ösztönszerűen utánzásra sarkalnak a nagy *erkölcsi* tettek, amelyek az igaz *emberiség* kifejezői. Hiába, ha a tudás vakító fény is, de akkor az erkölcs tűz, amelyben a tudás fér ye elvész. A bölcséket tisztelhetjük, de az erkölcsi nagyságokat *szeretetünk* övezi. A fő azért mindenképen az *erkölcs*. És hogy ez így van, bizonyossága annak az általánosan hangoztatott óhaj, a világszerte fölhangzott kívánság: legyünk *erkölcsösebbek*, legyünk *jobbak*. A legnemesebb, a legideálisabb erkölcsöt pedig Krisztus tanításában találjuk. Ez az erkölcs olyan erő, amelyben megtörik minden álnokság, minden gonoszság. Hit, bizalom, igazság nélkül az emberi erőben nincs lélek. Jobban, mint bármikor, tapasztaljuk most az erkölcsi erők hatalmát a nyers, lélek nélküli tömegek erőszaka felett. Ezt az erkölcsöt szolgáljuk minden erőnkkel.

A hazafias, nemzeti szellemtől áthatott vallás-erkölcsös nevelés elvei és rendszere fényesen emelkednek ki a nagy küzdelemből és hatásait erőteljesen érzetik. Biztos immár, hogy ezen a megingathatatlan alapon kell haladnunk a köznevelés egész terén a jövőben is, mert ebben van boldogulásunk minden előfeltétele.

A Montessori-féle munkaiskola.

A modern pedagógia sokat kacérkodik a munkára és önállóságra való nevelés problémájával s csak a legkritikább esetekben tud mindenkit kielégítő eredményeket felmutatni. Az *Arbeitsschule* és a *Kinderheim* azok a jelszavak, amelytől ma hemzseg az irodalom és gyakorlat. Mindenki érzi, ha nem is tudja súlyos argumentumokkal indokolni, hogy a mai nevelés valahogyan a gyakorlati élet rovására történik. Hiányzik az élet és az iskola közt az összekötő kapocs! Ezen a hiányon akar segíteni az *Arbeitsschule*, amely amellett, hogy elméleti ismereteket ad és erkölcsre nevel, kifejleszti a gyermekekben a munkára és önállóságra való hajlamot, amely gyermekkorunkban mindnyájunk lelkében szunnyadozik. Az idevágó kísérletezések közt talán első helyen áll az olasz dr. Mária Montessori rendszere.

Kétségtelen ugyanis, hogy az intellektuális nevelés terén jelentős krízis előtt állunk. A kultura középpontjaiban fennálló szociális és pedagógiai intézmények egész sorozata igazolja ezt a föltevést. Ilyen intézmények például a Montessori-féle gyermekotthonok a római San-Lorenzo-negyedben és a Via Giustin, a milánói humanisztikus társaság otthona a *Via della Koltolon*, továbbá a *Pujol-Ségulas* kisasszony párisi otthona, azután a sanfranciscói otthon és az angol *Cromer*-ben levő *Hawker*-iskola.

A német *Fröbel*, a francia *Itard* és *Séguin* és bizonyos tekintetben az angol *Latter* urnő voltak az újszültek és megalakításuk érdekében sikra szálltak.

A mai intézmények azonban lényegesen különböznek a kezdeményezőktől. A gyermek foglalkozási hajlamát csodálatra méltó egyszerű és természetes módon fejlesztik és ápolják bennük. Virágnak tekintik a gyermeket, melyet a mosolygó nap, az éltető anyaföld és a jótékony eső virágzásra fakasztanak. Gyökeret kell verniök a földbe, izmosodniok kell, hogy ellentállhassanak az élet viharainak. A *mosolygó napsugár* a nevelők és nevelőnők serege, amely a gyermekek körében csak a figyelő psychologusok szerepét töltik be. Megfigyeléseiket a kísérleti psychológia szellemében methodikus nevelési tervük kiépítésére használják fel és a zsenge gyermeki lélek jó hajlamaihoz alkalmazkodva állapítják meg a nevelés menetét. Az *éltető anyaföld* a gyermekek környezete: a barátságos és hygiénikus otthon, a gyermekek céltudatos foglalkoztatása olyképp, hogy a tanulás játékszámába menjen, továbbá az észszerű élelmezés. A *jótékony eső* a foglalkozási hajlam legmesszebbmenő szabadsága.

A montessori-féle rendszer önállóságra nevel. Alfája és omegája, hogy a gyermek legifjabb korában önmagától észrevegye hibáit és ügyetlenségét és megtanuljon önállóan, segítség és útmutatás nélkül dolgozni. A rendszer természetesen fokozatosan figyelembe veszi és alkalmazkodik a gyermek értelmi világához. S a tapasztalatok azt mutatják, hogy csakis ezen a módon lehet a gyermeket fejleszteni, erősíteni, értelmi és erkölcsi világát megalapozni és gazdagítani.

A római otthon meglátogatása kimondhatatlanul kedves hangulatokat ébreszt az emberben. Minden sarokban munka folyik; a gyermekek a legkülönbözőbb foglalkozási ágak elsajátításán buzgólkodnak. Az egyik farag, a másik köt, horgol stb. Egy helyt ipari, a másikon gazdasági, a harmadikon házi munka folyik. A kertben feketehajú csöpp-

ségek a magasfokú ismereteket igénylő műkertészetet űznek, a konyhában ízletes ételek párolognak s így tovább. Figyelemre méltó tény, hogy a kézműves-ágak körébe vágó munkák magas művészi lelkületről és ügyességről tanuskodnak. Az olasz néplélek szinte öntudatlanul magában rejti a fejlettebb fokú művészi érzés csirait, melyek a legelső alkalommal kifakadnak. A gyermekek foglalkozásának nincs pontos ideje. Ha jól esik nekik, dolgoznak, ha nincs kedvük, olasz szokás szerint álmodozva nézik a campognai síkság titokzatos kék égét. S ebben a szabadságban rejlik a szép eredmény biztosítéka. A módszer ugyanis gondoskodik arról, hogy a gyermekek ambícióját ébren tartsa, anélkül, hogy irigykedéssé vagy rosszindulatú versengéssé fajuljon.

Dr. Maria Montessori tevékenységre és önállóságra nevelő rendszerében három szempont uralkodik:

1. Az érzéki észrevételek gazdagítása;
2. az észrevételek tudatosítása;
3. az emlékezet erősítése.

Legyen szabad egy példával megvilágosítani ezt a módszert. A nevelő például felhívja a gyermekek figyelmét *vörös tárgyra*. (1.) Amikor látja, hogy a gyermekek érdeklődnek a szín iránt, megnevezi a színt. (2.) Alkalmadtán pedig vörös tárgyakat mutat nekik s megkérdi színük nevét. Szandekosan ezt a példát választottam, hogy a módszer egyszerűsége annál inkább kirívóbb legyen. Ilyenformán tanítják meg a gyermekeket *négyéves* korukban már írni és olvasni, valamint összeadni és kivonni.

A Montessori-féle módszert csak nagy vonásokban mutattuk be olvasóinknak, de úgy gondoljuk, hogy az alapelvek kidomborításával fölkellettük az érdeklődést és a bírálatot.

Hindenburg neveltetéséről.

Hindenburg tábornagy a német wahlstadi kadétiskolában nevelkedett. Amikor Vilmos császár kinevezte tábornaggyá, az intézet igazgatója, *Schlieffen* gróf melegen üdvözölte Wahlstadi egykori növendékét. Hindenburg az üdvözlésre következőképp válaszolt:

Önnek, valamint minden tisztnek, tanárnak, hivatalnoknak és kadétnek szívből köszönöm a tábornagyi kineveztetésem alkalmából küldött szívélyes szerencsekívánatot. Ha katonai pályafutásom folyamán sikereket értem el, azt mindig a hadapródkoromban nyert nevelésemnek tulajdonítom. Már a szülői házban lelkesedtem jövő pályamért; gyermeki szívembe a király és a haza iránti szeretetet és az istenfélmet plántáltak, a hadapródi tetsületben pedig a tudományos kiképzés mellett a bajtársias érzületre, az önlegyőzésre és a férfiaságra nevelték a serdülő gyermeket és az ifjút. S így nem csoda, hogy most mint ősz férfi, halás szívvvel gondolok vissza a hadapródi testületben eltöltött évekre, noha akkor az idők mások valának, mint most. Helyette azonban akkor *jellemeket képeztek*, férfiakat alkottak, akikből sohasem hiányzott az iniciativa és a felelősség öröme. Tudom, hogy a mostani mérsékeltebb nevelési módok — itt-ott ugyan más módon — hasonló eredményhez vezetnek. Derék ifjaink naponta sikeresen küzdenek a harctéren. Mindegyiknek kívánom, hogy később hozzám hasonló halás szívvvel gondoljon

vissza hadapródságának idejére: kívánom, hogy szívük az élet viharában mindig friss és ifjú maradjon és hogy katonai pályájukon lehetőleg igen sokra vigyék. Csak aki erre valóban törekszik, az éri el.»

Hindenburg Wahlstadtban a hadapródiskola 6. számú szobáskájában lakott. E szoba jelenlegi lakóinak sajátkezü aláírásával ellátott fényképet küldte el emlékül.

Rajzolás a népiskolában.*

Irta és a zirczi róm. kath. tanítógyűlésen előadta:

Babocsay János.

Gyakorlati tanításom célja egy görbefuléltű tárgy lerajzolása. Mielőtt ezt tennem, engedelmet kérek, hogy néhány szót mondjak eljárásom magyarázatául.

A katolikus iskolák tanításterve több szempontból kívánja a rajz tanítását.

1. A rajzolás a gondolkodóképességet kiműveli.
2. A szem megfigyelő és ítélőerejét kiválóan kezezi.
3. Ügyesíti a kezét.
4. Nevelti a jóízlet és
5. hat az érzelmekre.

Aki valamit le akar jól rajzolni, annak azt meg kell figyelnie, észrevennie, hogy a rajzolando formák bizonyos törvényszerűséggel bírnak. Ez azonban önálló gondolkozást kíván.

A rajzolásnál nagy szerepe van a szemnek s amikor a szem az utánzando formákat keresi, sok olyan részletes körülményt is észrevesz, amelyeket a gyermek a megszokott felületés nézésekor nem lát meg. A formák közötti különbségek meghatározásánál, a részletek keresésénél pedig a szemmérték ítélőereje művelődik.

A kifejezésre való törekvés a kéz mozgásait szabályozza, tudatosá teszi annak minden vonását; a kezét a lélek ereje alá hajtva, alkalmazkodóvá teszi s így a kéz ügyes és engedelmes szolgája lesz az akaratnak és az értelemnek.

A kifejezés gyönyörűsége a siker érzelmét, azonkívül esztétikai érzelmeket is ébreszt. A természet tárgyait figyelve pedig fölébred a gyermek lelkében az érdeklődés minden iránt, ami szép. A bírálat s főleg az önbírálat lassan, lassan az ízlést fejleszti. Vagy mily nagy értékű az a lelki hangulat, mikor a gyermek egyszerű mezei virágot, vagy csak egy falevelet is rajzolva bámulja az abban rejlő törvényszerűséget és mi felhívjuk a figyelmét arra a bölcs alkotóra aki mindenhatóságával mindezeket teremtette?!

Ezeknek a rajzolás nyomán előtűnő eredményeknek nagy gyakorlati jelentőségük is van.

A rajzolás a tárgyakkal s így az egész természetnek tökéletesebb megismerését segíti elő, aki pedig megtanul helyesen látni, jól megfigyelni, az ezt a nagyértékű lelki tulajdonságát az élet mindenféle körülményei között értékesítheti.

Ezek voltak azok a szempontok, amelyek a rajznak a népiskolai tanítástárgyak közé való felvételét indokoltá tették.

Hiszen a gyermek még teljesen kicsiny korában is

* Dr. Veszely Ö. Népiskolai neveléstan, tanítástan és módszertan-át segédkönyvül használtam, abból több gondolatot felhasználtam.

nagy örömet talál a rajzolásban. Alkalmam volt megfigyelni, hogyan fejlődik a kis emberkében a rajzolási készség.

Legelőször kerülékes alakokat iparkodik — mondhatni reflexszerű mozgásokkal — alkotni és örül, ha rajzoló szerszámával egyenest is sikerül csinálnia. Ez a két forma azután öntudatosá lesz és megrajzolja a maga tehetsége szerint az első embert, majd a lovat, kakast, babáját. Azután pedig vége az ő kedves szórakozásának, mert iskolába kell járnia. Az iskolában pedig csak azt szabad rajzolni, amit a tanító úr fölír a táblára s ha rajzolási ösztönének engedve a kérdő és fölkiáltójellel teletömött abécékönyvbe a Bodrit belerajzolja, hát büntetés jár érte. Pedig a Bodrira ő ráismer. Ha megkérdem miért? Mert farka van. Feltűnően meg is rajzolta. De a «kis egyenes egy ponttal» nem tudja miért, csak elhiszi.

A 6 éves gyermeknek ezt a már bizonyos fokig fejlett rajzolási készségét tantervünk figyelmen kívül hagyja.

A fonomimika már haladás e tekintetben is, mert Ilonka babájáról mesél, aki akkora volt, mint az ujjam. Feje is volt, lerajzolom. (Nyomott i.) Ilonka egyszer a kályhához esúszott s mikor az az ujját megégette, hamar elkapta onnan. Le rajzolom ezt is, rajzold le te is! (Irott i.) Nincs hajszálvonal, horogvonal, meg tudom is én a 6-éves gyermektől messze álló milyen sokféle fogalom, hanem babafej, ujjam, patkó, körmöm, álmos Andris, görbe bot, kis kutya, cica lába... A gyermek ilyeneknek örül, ezek érdeklők.

A népiskolai rajztanításunk tehát ott kezdődik, ahol az első osztályos gyermek a rajzkészségével tart.

Az írási előgyakorlatok alakjait már a tárgyak vonalaiból vonom el. Jobbra dülő vonal: ostornyél; függőleges: dióverő; görbe vonal pedig patkó.

Külön tanítási órát a rajz számára az I. és II. osztályban tantervünk nem jelöl ki, de fölhasználom a gyermeknek a rajzoló-készségét minden kínálkozó alkalommal.

Hogy az egyes tanítási tárgyak keretében hogyan illeszthető be a «rajzolás» — nem a tanító szemléltető rajzait értem — arról gyakorlatomból levont gondolataimat egy más alkalommal mondom el, erre most nem terjeszkedem ki.

A III. osztálytól kezdve, mint rendszeres tantárgy foglal helyet az óratervben a rajz. Tantervünk nagyon általánosan öleli föl a tanítás anyagát, azért én azt a következőképpen tartottam célszerűnek beszoztani.

Ahol osztatlan iskola van, ott a tanítás anyaga mind a 4 osztályban ugyanaz, csak a gyermekek rajzbeli készségére való tekintettel, alacsonyabb osztályban kevesebbet kívánunk. Osztott iskola alsó osztályaiban pedig egyszerűbb tárgyak formáit rajzoltatjuk.

Szeptember, október hónapokban, lehetőleg az iskola udvarán rajzolunk falevelet, virágot, gyümölcsöket. Ezekből tervezünk díszítéseket.

November, december, január hónapokban az iskolában görbefuléltű tárgyakat rajzolunk.

Február, március hónapban szögletes tárgyakat, ekkor az ereszlől, kerítésekről ellessük a párhuzamos egyeneseknek ama tulajdonságát, hogy a távolban összeérni látszanak. Párhuzamos egyenesekkel bíró tárgyakat rajzolunk április hónapban is, míg a természet újra éledve új anyagot ad a kedves hóvirágban, tőzikében, ibolyában, falevelekben.

A rajzoltatásnál követett tanítási eljárásomat is bemutatom; de előbb engedjek meg, hogy még egy körülményre hívjam fel b. figyelmüket.

Ne várjanak kérem a gyermekektől tökéletes rajzokat. A rajzok a maguk tökéletlenségük mellett is becsesek lesznek, ha tekintetbe vesszük azokat a főbb szempontokat, amiket előzőleg kifejtettem s amik e tanításnak is kísérői lesznek.

***

A tanítás tárgya: Uborkás üveg rajzolása.

A tanítás ideje: November hónap.

Osztály: III.—VI.

Tanítási eszközök: Egy 5 l. uborkás üveg, két darab méter hosszú egyenes bot.

Minden gyermeknél egy egyenes vékony pálca. Rajzszerék: Puha ceruza, olcsó csomagoló papíros.

(Itt csak tanításom gondolatmenetét közlöm.)

I. *Érdeklődés felkeltése után célkitűzés.*

II. *Anyagközlés. a) Szemléltetés.* 1. A kör olyan széles, mint hosszú. 2. Megfigyeltetem a pálcikával, hogy az elfordított üveg feneke, amit előbb körnek láttunk, most keskenyebbnek látszik, mint aminő széles. Ez a kerület. Fölirom. 3. Az üveg oldalai függőleges párhuzamos vonalak. 4. Kifejtetem, hogy az üveg — a nyakától eltekintve — téglalakba foglalható. 5. Megfigyeljük, a távolból pálcikával lemérjük az arányokat. *b) Rajzolás.* 1. Megfelelő arányban 2 dm² téglalakot rajzolunk. 2. Megfigyeljük az odatarott egyenes segítségével, hogy az elipszis vonala az egyenestől fölfelé görbül. 3. Megrajzoljuk az üveg nyakát is.

III. *Begyakorlás.* Lerajzoljuk emlékezetből az uborkás üveget. Én a táblán csak a magyarázórészleteket rajzolom, amit hamar letörölök, mert a gyermek az önálló munka helyett szivesebben másol. Rajzolás közben a helyes megfigyelésen alapuló rajzokat bemutatom, a hibásakat közös megbeszélés alapján kijavítatom. A szemléltetéstől kezdve a gyermekek karban felelnek.

IRODALOM. MŰVESZET.

Megrendelési felhívás. Most hagyta el a sajtót „Jézus” című költői mű. A mű tárgya: Jézus I. eljövetele, Jézus II. eljövetele. A mű nem alkalmi munka, mert már a háború kitörése előtt kész volt, de az utolsó simításoknál a háború egyes részleteire is tekintettel tudott lenni a szerző. Kiadását mindenestre időszerűbbé tette a háború mert ilyen időben az emberek a végső dolgokról való gondolkodásra, az eschatologikus szemlélődésre hajlandóbbak, mint máskor. A mű ára, mely 20¼ iv: füzve 3.20 K. Megrendelhető az Angolkisasszonyok intézetében (Budapest, IV., Váci-utca 47.) és a főbb fővárosi és vidéki könyvkereskedésekben. A mélyen tisztelt olvasóközönség kegyes pártolását kéri. az *Angolkisasszonyok Sancta Maria-intézete.*

Katonadalok gyűjtése. Hackl N. Lajos orsz. énekekt. felgyűelő azzal a kéréssel fordul az ország tanítóihoz, sziveskedjenek a nagy idők alatt keletkezett, a nép ajkán termett katonai, harci, egyéb, a háborúra vonatkozó világi és egyházi dalokat címére Budapest főposta 253. sz. alá elküldeni. A dallamok gyűjtői írják rá a dallamokra nevüket és a vidék nevét is. A nemzetiségi vidéken lakók küldjék be a nemzetiségi dalokat is szöveggel és dallammal el látva, ha a dallam magyaros. A dallamoknál elég a

vezérszólam. A nagy idők daloskönyve örök forrásul szolgáljon a következő nemzedéknek. Merítse abból mindenki azt a lelkesedést, amellyel hős katonáink ajkukon és szívükben a magyar dal hangjaival önfeláldozásukkal az egész világ ámulatát és elismerését maguknak kivívták.

Polgári leányiskolai tanításterv. (Latin és görög szertartású róm. kath. iskolák számára, a reá vonatkozó utasításokkal.) Kiadta az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács, a nagymélt. püspöki karnak 1909. nov. 17-én hozott és 8232. sz. a. kiadott jóváhagyó határozata értelmében. 8-adrét 146 lap. Ára 4 korona. Beszerezhető a *Szent-István-Társulat könyvkereskedésében* (Budapest, IV., Kecskeméti-u. 2.).

Máriadalok. (A háborús idők egyházi énekei.) Megjelent 3 füzetben, egy-egy füzet ára 3 korona. Megrendelhető a szerzőnél: *Kontor Elek* kollégánknál, Budapest, II., Lánchíd-utca 2. sz. A Máriadalok 2-ik füzetének szövegét *Szepessy László* poéta-hadnagy írta, aki most sebesült meg a szerb harctéren.

HIREK.

A Tanügyi Tanács újéve. Előző számunkban közöltük *Glattfelder Gyula* dr. megyéspüspök, védőelnöknek újév alkalmából történt felirati üdvözlésünkre adott válaszát. Most beérkezett *Csernoch János* dr. biboros hercegprímás válasza is, melyet ugyancsak e helyen közlünk:

«Az Orsz. Tanügyi Tanács T. Elnökségének Budapest.

Az évfordulat alkalmából kifejezett jókívánatokat hálásan megköszönve azokat szívből viszonzom.

Esztergomban, 1915. január 5.

Csernoch János,
bibornok, hercegprímás.

Fetser Antal győri püspök a Tanügyi Tanácshoz. A Tanügyi Tanács benső ragaszkodással az elsők között üdvözölte *Fetser Antal* nagyváradi c. püspököt, győri püspökké történt legkegy. kinevezetése alkalmából. *Fetser* püspök az üdvözlésre alábbi levelet intézte dr. *Giessenwein Sándor* egyházi elnökhöz:

«Méltóságos és főtisztelendő

Egyházi Elnök Ur!

Az országos Kath. Tanügyi Tanács nevében Méltóságoddal élen a kiváló vezetőség által küldött kedves üdvözléssel s jókívánságot hálás szívvel köszönöm. Évek óta szerencsés voltam — körülményeim folytán nem annyiszor ugyan, mint szerettem volna — közvetlenül szemlélni azt a buzgó tevékenységet, mellyel a Kath. Tanügyi Tanács lelkes és munkás testülete szolgálta az egyház és a magyar haza köznevelésének szent ügyét s ami ezzel elválaszthatatlanul összefügg, a nevelői kar erkölcsi és anyagi emelkedésére irányuló nemes törekvéseket.

Hogy egyebet ne említsek, ez maga teljesen elegendő ok arra, hogy állandó nagyrabecsüléssel s igaz szeretettel viseltessem az orsz. Kath. Tanügyi Tanács iránt, mely előtt legyen szives

Méltóságod őszinte érzelmeimnek s igaz szeretetemenek tolmácsa lenni, mellyel maradtam a szentséges Szív szeretetében

Nagyvárad, 1915. január 12.

Méltóságodnak szives rokona az Úrban:

Fetsér Antal,

legkegy. kinev. győri püspök.»

Egy hadbavonult kántortanító helyettese. Nem tudom, kérésem teljesíthető lesz-e, de végtelen nagy örömem volna, ha akaratom szerint történne. Ugyanis férjem augusztus elseje óta a harcban van. A kántori teendőket csak nagynehezen tudjuk, t. i. a szentmiséket, elvégezni. Rendszerint egy földműves enekel. A temetéseket azonban egy idősebb kántor végzi, aki tőlünk 12 kilométernyire fekvő faluból jön el. A kántor úr a stólat még mindig egy krajcárig átadta nekem. Én a hálamat nem tudom neki másként leróni, minthogy arra kérem a t. Szerkesztőséget, hogy írja ezt ki a Népnevelőben. Mondom, bármilyen eső, vihar és szél van, mindig a lehető legnagyobb készséggel eljön a kántor úr. átadja a pénzt, illetőleg föl sem veszi, hanem utasítja az illetőt, hogy fizessen nálam. Nekem ez kimondhatatlanul jól esik, mert a párbert nem fizetik és bizony nem tudom mint lenni kis családommal. Hadi segílyt sem kapok. Az említett kántortanító neve *Kapás János*, Karancsságon.

A kívánságnak ime készséggel tettünk eleget, hogy például szolgáljon.

Glattfelder Gyula püspök, védőelnök az egykéről. Dr. *Glattfelder* Gyula csanádi megyéspüspök ezidei I. számú pásztorlevelében allokuciót intéz egyházmegyéje papságához, amelyben foglalkozik mindazokkal a szomorú és örvendetes tényekkel, amelyek a háború gyümölcseinek tekinthetők. Sok bajnak, szomorúságnak, szegénységnek és csapásnak credoje a háború — írja a püspök — és hosszú esztendőkre előrevetí árnyékát és mégis, amint teljességgel rossz nincs a világban, a háborút sem mondhatjuk ily értelemben rossznak.

Ezután részletesen foglalkozik azokkal az erkölcsi eredményekkel, amelyek folyományai a háborúnak. Megállapítja, hogy a földi javakhoz való szertelen ragaszkodás, amely hivat anyyira hatalmába kerítette, hogy megfélekedtek az Istenről, vallásos köteleimikről, a szentségekhez való járulásról, háttérbe szorult a híveknel és helyébe lépett a vallásos buzgóság, az engedelmisség, az Istenben való hit és a szentségekhez való önkéntes járulás. Megállapítja továbbá, hogy az ellenségek egymásnak megbocsátanak, új ellenségeskedésekre senki sem talál időt és alkalmat, hogy azok, akikről eddig azt hittük, hogy szívük a földi javak önző szeretetében elmerült, a háború okozta baj és nyomorúság láttára pazar kézzel áldoznak a sebesültek gyógyítására, az itthonmaradtak istápolására. Majd áttér az egy gyermekrendszer pusztításaira s azokról ekként emlékezik meg:

Évtizedek óta veszedelmes féreg pusztított a keresztény családok életében. Igen sok helyütt egy-egy családban egy fiú, egy leány van, esetleg annyi sincsen. Mindenki látja ezt a bajt, retteg annak következményeitől; de nincs hatalom, nincs okosság

a földön, mely ennek a nemzetpusztító ragálnak határt szabjon. Nem tudom, melyik apának, anyának vállaira nehezedik súlyosabb gond, melyiknek szíve aggódik inkább: akinek hat fia küzd a csatatereken, vagy akinek csak egyetlen sarjadéka van, az is táborba szállt s a háza védelmében nekifeszíti mellét az ellenséges támadásnak? Oly mélységei vannak a szülői szívnek, hogy a föltett kérdésre válaszolni nem tudok, nem merek. De annyi nyilvánvaló, hogy akinek csak egy egyetlen gyermeke van s azt is áldozatul követelte tőle a háború, minden gyermekét elvesztette. Az apáknak és anyáknak, akik visszariadnak a több gyermek áldásaitól, ez a kemény tanulság szolgáljon okulásul.

Körlevele végén vázolja a püspök azokat a föladatait, amelyek a lelkipásztorra várnak.

Ugy képelem — írja a püspök — mintha Isten országának védelmében és terjesztésében mi papok is lövészárkokkal küldenénk. Ezt a lövészárkot, melyet a háború szenvedesei alatt birtokba vettünk, el nem hagyjuk, föl nem adjuk soha, semmi áron! Az esztendő első napján küldöm nektek, kedves testvéreim s általatok összes híveiteknek a királyi zsoltárosnak vigasztaló és bátorító üzenetét: Tudja meg a következő nemzedék, a fiak, kik születnek és felnőnek és elbeszélük fiaiknak, hogy az Istenbe helyezék reménységüket és el ne feledjék az Isten jótéteményeit és keressék az ő parancsait.»

Az abauji tanítók háborús tevékenysége. Takács Béla kir. tanfelügyelő köriratot intézett a vármegye tanítói karához s abban meleg elismerését fejezi ki a háború kezdete óta kifejtett nagyszabású hazafias tevékenységükért. Mintegy 30.000 koronát tesz ki az az összeg, amit a vármegyei tanítóság a hadikölcsönre jegyzett. Az állami tanítók és tanítónők fizetésük egy százalékát ajánlották fel a hadsegélyezés céljaira. A szederlevélgyűjtés eredménye 15 métermássa szederlevél volt. Az iskolákban a katonák karácsonyára 1277 K 83 fillér folyt be. A tanítónők és óvónők a sebesültek ápolásával is érdemeket szereztek s a Vörös Kereszt részére szükséges ruhaneműket is szép számmal szállítottak be.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETEI.

M. E. Az 1913. évi XXVII. t.-c. megállapítja a természetben adandó lakás terjedelmét vagy ha ezt nem adhatja meg a fenntartó, a törvényes lakásbért. — **K. O.** Miután már élvez államsegélyt, előlépését a II. f. oszt. 2. fokozatába hivatalból intézik el. Az iskolaszék megállapítja igényjogosultságát s határozatát betervezi az elnök az illetékes kir. tanfelügyelőséghez. Ha ez nem történt meg, akkor utólagosan tegyék meg az előterjesztést az előlépésre való jogosultság idejének meghatározásával. — **R. K.** Igen, intézzen kérvényt az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács elnökségéhez Budapest, VIII. Szentkirályi-u. 28. A kérvényt az illetékes iskolaszéki elnök írja küldje be. — **J. F.** A kérelmezés minden esetben megengedhető, de az egyházmegyei hatóság útján. Az iskolaszék indokolt határozatát az iskolaszék elnöke külön terjessze fel. — **K. J.** Igazolják a felelősségben, hogy az ercsi róm. kath. elemi iskola leányosztályaiban hány szerzetes tanítónő működik. — **B. Gy.** A Kath. Iskolaezjesület pénztára megküldi. — **R. F.** Már tényleg működő internátus a kalocsai kath. tanítók háza. Forduljon felvilágosításért Berauer József tank. tanár úrhoz Kalocsa. — **L. F. 1.** Miután személyesen vállalkozott, a kérést teljesítette, ennél fogva személyes ügye a kérdés. 2. A tanító csak az egyházi főhatóság engedélyével taníthatja a hittant, de a heti két ismételt hittani órát megtartani köteles.

PÁLYÁZATI HIRDETÉSEK

A nmélt. püspöki kar határozata **kötelezőnek** nyilvánította a katolikus népoktatási intézetek pályázatainak a «Népnevelő»-ben való közzétételét.

KIADÓHIVATAL:
Szent - István - Társulat
Budapest,
VIII., Szentkirályi-utca 28. sz.

Pályázati hirdetések minden egyes szávanak egyszeri közlése 6 fillér. Csakis azon pályázatok közöltnének, melyeknek díja **előre** lefizetett.

A lapot kérjük gondosan megőrizni. Pótlásokat számonként 30 fillér ellenében teljesítjük. Csakis azt a pályázatot közöljük, melyért a pénzt péntek délig megkapjuk.

Esztergomi érseki megye.

Lemondás folytán megüresedett **hollókői** róm. kath. tanítói állásra pályázatot hirdetünk. Jövedelem: 1200 kor., melyből 700 kor. államsegély, a többi a hűvek fizetik terményekben, tűzifa és készpénzben. Jó lakás és kert. Az állásra, amely azonnal elfoglalandó, pályázhatnak férfi-és nőtanítók, bármely életkorban. Kérvények a nagylóci róm. kath. plébániahivatalhoz *jan. 30-ig*. nyújtandók be. Választás 1915. febr. 1-én. Nógrád m., u. p. Nagylócz. *Az iskolaszék.* 41 1—1

Bánkeszi (Nyitra m.) róm. kath. iskolához osztálytanítói állásra *jan. 28-ra* pályázat hirdetetik. Javadalma: kertilletménnyel 636 kor. és lakás a községtől, a többi államsegély. Az állás febr. 1-én elfoglalandó. *Iskolaszék.* 36 1—1

A **vágszakalyi** kántortanítói állásra f. évi I. számában hirdetett pályázat határidejét *jan. hó 31-ig* meghosszabbítottam. *Iskolaszéki elnök.* 53 1—1

A **negyedi** iskolához két helyettes kerestetik. Övönök is jelentkezhetnek. Fizetésük 80 kor. havonta. *Iskolaszék.* Nyegyed. 55 1—1

Egri érseki megye.

Az **istenmezejei** róm. kath. iskolához a háboruban levők-tanító helyettesítésére helyettes kerestetik. Jövedelme törvényszerinti. Nők is pályázhatnak. Pályázatok plébániahivatal Erdőkővesd (Heves m.) küldendők *jan. 31-ig.* 37 1—1

Sajólad (Borsod m.) kántortanító helyettesi állás az özvegyet illető félévén jún. 30-ig, hirdettetik. Javadalma havi 80 kor. és stóla havonként 20-25 kor. Orgonálásban jártas tanítónők is pályázhatnak. Állás azonnal elfoglalandó. Róm. kath. plébánia, Sajólad, u. p. Alsó-zsolca. 44 1—1

A **kömlői** (Heves m.) róm. kath. iskolához évről-évre vizsgáig 80 kor. havi díjazással okl. helyettes tanítót vagy tanítónőt keres az iskolaszék. 48 1—1

Mikófalvi iskola I—II. osztályához folyó tanévre róm. kath. segédtanító vagy segédtanítónő kerestetik. Fizetése havi 66/66 kor., lakás. Kérvények *jan. 30-ig* a belpátfalvi (Borsod) plébániára küldendők. 47 1—1

Besztercebányai egyházmegye.

Ófelfalu (Bars m., Oszlány mellett) községi iskolánál róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdetetik. Kántori: készpénz 200 kor., stóla 300 kor., 14 szekér tűzifa. Tanítói községtől 100 kor., többi államsegély, engedélyezve, rendezés után folyósítatik. Természetbeni lakás, gazdasági épületek, 3 hold szántó. Határidő *febr. 10.* *Plébániahivatal.* 50 1—1

Erdélyi egyházmegye.

A **szászrégeni** róm. kath. elemi leányiskolánál nyugdíjazás folytán megüresedett egyik tanítónői állásra pá-

lyázatot hirdetek. Javadalmazása a rendes tanítói illetmények készpénzben és természetbeni lakás (két szoba, konyha, pince, padlás, fatartó). Kötelessége a két csoportra osztott VI. osztályú elemi leányiskolában az iskolaszék által rábizandó csoportnak tanítása. A pályázat határideje febr. 2. *Róm. kath. Iskolaszék.* 54 1—1

Kalocsai érseki megye.

A **prónayfalvai** róm. kath. iskolához a törvényes fizetésért helyettes kerestetik. Pályázatok *febr. 1-ig* a plébániahivatalhoz kéretnek. Pályázhatnak övönök is. *Iskolaszék.* 39 1—1

Nagyvárad latin szert. egyházmegye.

A **békéscsabai** róm. kath. hitközség **sopronytanyai** róm. kath. iskolához áthelyezés folytán megüresedett tanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma: hitközségtől 600 kor., tűzifára, amelyből a tanterem is fűtendő 100 kor., ismétlőiskola tanításáért 40 kor., írószer, tanteremfűtetés és harangoztatás címén 50 kor., dr. Schlauch Lőrinc bimbos-püspök alapítványa után 150 kor., nagyvárad egyházmegyétől 50 kor. és megfelelő államsegély. Természetbeni lakás 400 □öles kerttel. Tannyelv magyar, 31 nyelv ismerete kívánatos. Pályázati határidő *január 30.* Kérvények ft. *Nemeskey Andor* c. prépost-plébános úrhoz küldendők. Az állás azonnal elfoglalandó. 8 2—2

Az **ujirázi** róm. kath. kántortanítói állásra pályázatot hirdetek. Államsegéllyel kiegészített törvényes fizetés. Lakás, kert, csekély stóla. Az érdemes működést a kegyúr külön is jutalmazza. Pályázatok *jan. 26-ig* küldendők. Posta Kót-pusztá (Bihar m.). *Dérzy István*, plébános. 25 2—2

Nyitrai püspöki megye.

Nagyrona-podivori róm. kath. népiskolánál megüresedett tanítónői állásra pályázat hirdetetik. Javadalom: hitközségtől 800 kor. fizetés 110 kor. iskolafűtés fa és szolgálatalány, korszerinti államsegély. Két szobából álló lakás, konyha, fűskamra, kert. Tót nyelv ismerete megkívánatik. Pályázati határidő *jan. 31.* *Koszez Ernő* iskolaszéki elnök. Nagyrona, Trencsén m. 40 1—1

Vághegyesi (Trencsén m.) róm. kath. tanítói állásra *jan. 31-iki* határidővel pályázat hirdetetik. Fizetés: hitközségtől 100 kor. és az 1913. évi XVI. t.-c. értelmében járó a szolgálati éveknél megfelelő fizetésekiegészítő államsegély. Tanítónők előnyben részesülnek. Iskolaszék. Vágtapolca (Trencsén m.). Zsolna mellett. 29 1—1

A **várnai** (Trencsén m.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdetetik. Javadalma mint kántortanítónak 696 kor., amely a díjlevélben részletezve van és megválasztott szolgálati éve szerint az 1913. évi XVI. t.-c. alapján megállapítandó államsegély. 701 □öi szántóföld 3 drb-ban, amelynek egyike kert gyanánt használtatik. Kántori mellékjövdelem cir.ca 400 kor. Két szoba, konyha, kamrából álló lakás a szükséges melléképületekkel. Csakis okl. tanítók s a kántorságban járta-

sak pályázhatnak. Tannyelv magyar, de a tót nyelv ismerete okvetlen szükséges. A kellően felszerelt kérvények *jan. 27-éig* Trencsén-Várnára iskolaszéki elnök címére küldendő. Választás napja *jan. 28.* Személyes megjelenés előnnyel jár. 34 1—1

Pécsi egyházmegye.

Hlocska (Baranya m.) róm. kath. k.-tanítói állására az iskolaszék pályázatot hirdet *febr. 27-ig* bezárólag: Javadalom: a hitközségtől készpénz 726 kor. negyedévi előleges részletekben, 4 b. öl kemény tűzifa az uradalomtól és 1/2 b. öl a hitközségtől. ebből a tanterem is fűtendő (1 1/2 öl); az uradalomtól 10 p. mérő kétszeres buza és 8-40 kor. készpénz. Stóla 30 kor. Államsegély a javadalomnak 1000 kor. kiegészítéséig 91 kor. Az 1913. évi XVI. t.-c. értelmében szolgálati éveit után fizetési-egészítés 1055 öl konyhakertnek haszonélvezete, melyet a hitközség évente kétszer szánt és adót is utána fizet. Lakás 2 szoba 2 konyha, éléstár, pince és melléképületek. Az iskolaház 1908 évben újra építve. Tannyelv magyar, templomének német. A fővonalon levő vasuti megállóhelytől és a plébániahivataltól 25 perc távolságban. Kórjegyzőség, orvos MBólyban, 45 perc távolságban. Naponta posta. Választás *febr. 28-án.* Felszerelt kérvények Lapáncsára (Baranya m.) a plébániahivatalhoz küldendők. *Iskolaszék.* 43 1—1

Az **értényi** (Tolna m.) róm. kath. iskolaszék önkéntességi évét szolgáló tanítójának helyettesítésére *január 24-ig* pályázatot hirdet. Fizetés havi 80 kor., butorozott szoba fűtéssel. Kántori teendőként stólailetmény. Nyugdíjas tanítók, végzett tanítójelöltek is pályázhatnak. Állás februártól elfoglalandó. Felszerelt kérvények (oklevél, keresztlevél, illetőségi bizonyítvány, működési bizonyítvány) az iskolaszéki elnökséghez *Ertény* intézendők. 38 1—1

A **kurdi** (Tolna m.) róm. kath. iskolaszék önkéntesi év leszolgálása miatt segédtanítói állásra hirdet pályázatot. Fizetése a szorgalmi hónapokra havi 80 kor. és egy szobából álló lakás. A megfelelő képzéssel rendelkező kérvényeket *jan. 23-ig* alulírottához küldjék. Az állás folyó évi *febr. hó 1-én* elfoglalandó. *Hradék Károly* plébános, elnök. 35 1—1

A **gyűrűfői** róm. kath. kántortanítói állásra helyettes kerestetik. Fizetése: lakás, kert, fűtés és 800 kor.-nak megfelelő havi részlet. Kérvények ibafai plébánia címére küldendők. Pályázhatnak ny. tanítók és tanítónők is. 46 1—1

Szálkára (u. p. Mórág, Tolna m.) helyettes tanítót keresek 80 kor. havi fizetéssel, egy szobával, tanidőre, míg a háború tart. Nyugalmazottak is pályázhatnak. *Plébánia.* 23 1—1

Székesfehérvári egyházmegye.

Nagyhantosa (Fejér m.) róm. kath. helyettes kántortanító, esetleg tanítónő kerestetik a jelen iskolai évre. Fizetése havi 80 kor. Kérvények a plébániahivatalhoz azonnal küldendők. 2 2—2

Szepesi püspöki megye.

A **babini** (Árva m., u. p. Hrustin) róm. kath. tanítói állásra *febr. 8-ra* pályázatot hirdetek. Törvényes fizetés. Tót nyelv ismerete szükséges. Tanítónők is pályázhatnak. 30 1—1

A **lehnici** róm. kath. iskolaszék kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Jövedelme törvényes. Tót nyelv ismerete szükséges. Pályázatok *febr. hó 14-ig* a plébániahivatalhoz küldendők. Lehnic Szepes m. u. p. Koronahegyfürdő. 42 1—1

Rabcsán (Árva m.) megüresedett róm. kath. kántortanítói egy II. és III. tanítói állásra *febr. 15-ig* pályázat hirdetteük. Mind a három álláshoz a rendes javadalmon kívül lakás. Tót nyelv ismerete okvetlen szükséges. *Iskolaszék.* 52 1—1

Váci egyházmegye.

Keszeg községben (Nógrád m.) róm. kath. magyar ajkú kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalma: 2 szoba, konyha, kamra, istálló, 708 kor. a hitközségtől, a többi államsegélyből, ezenkívül 6 öl fa és stóla. Pályázhatnak zongorázni tudó okl. tanítónők is *febr. 8-ig.* Az állás azonnal elfoglalandó. Pályázatok Nézsrá *Smeringa József* lelkészhez küldendők. 49 1—1

Veszprémi egyházmegye.

A **tapsonyi** róm. kath. iskolaszék helyettes osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetése 800 kor. készpénzből és 240 kor. lakáspénzből a ráeső részlet. Kötelessége egy tanteremben szorgalmasan tanítani, az iskolásokat templomba és visszavezetni. Pályázhatnak okl. vagy képezdevezégetett férfiak és nők. Határidő *január 30.* Kérvények az iskolaszék címére Tapsony, Somogy m. küldendők. Állás azonnal elfoglalandó. 32 1—1

A **kisbárapáti-i** (Somogy m.) róm. kath. népiskolánál lemondás folytán megüresedett osztálytanítói állásra pályázat hirdettek. Fizetése a községi pénztárból havi részletekben 600 kor.; a többi államsegélyből. Egy bútorozott szoba és konyhából álló lakás és kert-pótlék fejében fűtés és szobatisztogatás. Kötelessége a reá bizandó osztályokat s a gazd. ismétlősöket heti két órán át tanítani s a «Gondviselés» c. tanító nyugdíjintézet tagja lenni. Nótanítók is pályázhatnak. Ha az állásra nótanító választatnék meg, kötelessége leend az I-VI. osztályban a női kézimunka oktatása is. Kérvények *febr. 1-ig* a kisbárapáti-i iskolaszékhez küldendők. 31 1—1

52 éves róm. kath. nőtlen ember 15 évi praxissal és jó bizonyítványokkal tanítónak ajánkozik vidékre. Szíves megkeresések. T. J. Hoffmann házfelügyelőnél Ujpest, Deák-utca 26. 33 1—2

Helyettesítést magyar községbe lelkes örömmel vállal kitünő oklevelű leány. Cím: M. V. Sopron, Árkoszer 27. 45 1—1

Kitünő újbor ajánl 50 fillér utánvétellel **SZÓKE F.** tanító **GYÖNGVÖS.** 51 1—3

Legjobb iskolai daloskönyv a
Kis muzsikus
Szerkeszté:
JOSVAY GÁBOR.
100 gyönyörű magyar dal, iskolai szöveggel, két szólamra hangjegyezve. Jóváhagyva az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács által.
I-II. füzet ára 80—80 fillér.
100 dal kotta nélkül 40 fillér.

A magyar kath. tanulóifjúság és a hívek egyetemének egysége
Ima- és énekkönyve a Szeli gyöngyök
Szerkeszté **JOSVAY GÁBOR.**
Tartalmazza 500 legszebb egyházi énekünket hangjegyezve s az összes szükséges imákat és ájtatosságokat. Az egri főegyházmegyei hat. jóváhagyásával.
Ara erős és diszta vászonkötésben 2 korona.

Megrendelhetők a Szent-István-Társulatnál (BUDAPEST, VIII., Szentkirályi-u. 28.)